

МІСЦЕ УКРАЇНИ У МІЖНАРОДНИХ РЕЙТИНГАХ ОЦІНКИ ПОДАТКОВОЇ СИСТЕМИ

Рибіна Л.О., канд. екон. наук, доц.
Сумський національний аграрний університет

Існує декілька найбільш відомих міжнародних рейтингів, які відображають економічні позиції України порівняно з іншими країнами, в тому числі з позиції системи оподаткування: Paying Taxes, Doing Business, Index of Economic Freedom. Динаміку зовнішнього бачення економічних зрушень в Україні впродовж 2014 – 2016 років з позицій визначення міжнародних рейтингів представлено в табл. 1.

Таблиця 1 – Місце України у міжнародних рейтингах [1-4]

Рейтинги	2014	2015	2016	Відхилення		
				2015 до 2014	2016 до 2015	2016 до 2014
Індекс податкового навантаження	107	85	84	+22	+1	+23
Індекс ведення бізнесу	112	96	83	+16	+16	+29

За індексом податкового навантаження впродовж 2014 – 2016 років Україна покращила свою ситуацію на 23 позиції: з 107 місця у 2014 році до 84 місця у 2016 році, що було пов'язано із реформуванням податкової системи.

Рейтинг податкового навантаження (Paying Taxes) оцінює податкове навантаження середньостатистичного підприємства в розрізі адміністрування і сплати корпоративного податку, соціальних відрахувань, податків, що стягуються з доходів працівників, податків на майно, податків на передачу права власності, податків з дивідендів та інших обов'язкових платежів, які повинен платити бізнес. Ґрунтовний аналіз податкової системи дозволяє зробити оцінка чотирьох параметрів, наведених в табл. 2.

Загальний рівень податкового навантаження на український бізнес склав у 2014 – 2015 роках 52%. При цьому податок на прибуток обходиться у 9%, податки на заробітну плату – 43%, інші податки – 0,1%. У 2016 році відбулось значне зниження єдиного соціального внеску з 41% до 22%, що вплинуло на зниження податкового навантаження з трудових податків і нарахувань – до 25%. За показником кількості платежів бізнес України в середньому в рік має зобов'язання по 5 платежах. На податкові процедури бізнес в рік в середньому

витрачав в 2015 років 356 годин. Роком раніше цей показник становив 350 годин, а наступного року – 328. Незважаючи на позитивний вплив гармонізації бухгалтерського та податкового обліку з податку на прибуток, введення системи електронного адміністрування ПДВ збільшило час на його облік і перекрыло вказаний позитивний ефект. Дані рейтингу свідчать про те, що Україна має досить високий показник - понад 80 балів з 100 можливих.

Таблиця 2 – Динаміка індикаторів Рейтингу Paying Taxes за 2014 – 2016 роки [1- 4]

Рейтинги	2014	2015	2016	Абсолютні відхилення		
				2015 до 2014	2016 до 2015	2016 до 2014
1. Загальна ставка податку, % в т.ч.	52	52	38	-	+14	+14
- податок на прибуток,%	9	9	12	-	-3	-3
- трудові податки і відрахування,%	43	43	25	-	+18	+18
- інші податки,%	0,1	0,1	1,1	-	-1	-1
2. Час на оформлення документації та сплати податків	350	356	328	-6	+28	+22
3. Кількість платежів	5	5	5	-	-	-
4. Процедури «після сплати податків»	-	79	86	-	-7	-

Обсяг податкових надходжень до бюджету залежить від того, наскільки країна сприятлива для ведення бізнесу. Легкість ведення бізнесу в країні визначається рейтингом Doing Business. Цей рейтинг використовується для порівняння простоти підприємницької діяльності між 189 країнами світу і укладається Світовим банком (табл. 3).

У 2016 році Україна покращила своє місце у рейтингу легкості ведення бізнесу Doing Business порівняно з 2015 роком, посівши 83 місце серед 189 країн світу. У 2015 році порівняно з 2014 роком (112 місце) Україна піднялась на 16 позицій і зайняла 96 місце. Експерти Всесвітнього банку відзначили, що ключовою реформою сприяння підвищенню рейтингу України було спрощення реєстрації бізнесу. Однак проблемними для українського бізнесу залишаються отримання дозволів на будівництво, підключення до системи електропостачання, оподаткування, ведення міжнародної торгівлі тощо

Індекс економічної свободи (Index of Economic Freedom) – показник, який розраховується для більшості країн світу з 1995 року та

безпосередньо впливає на розвиток підприємництва і притоку інвестицій. Він оцінює рівень лібералізації взаємодії держави і бізнесу та порівнює обмеження і перешкоди на шляху економічної діяльності, до яких вдаються уряди різних країн. Логіка Індексу базується на ідеї Адама Сміта, згідно з якою добробут країни залежить від ступеня свободи ринку і свободи економічної діяльності в ній.

Таблиця 3 – Динаміка індикаторів рейтингу Doing Business України за 2014 -2016 роки [1- 4]

Індикатори	2014	2015	2016	Відхилення		
				2015 до 2014	2016 до 2015	2016 до 2014
Отримання дозволів на будівництво	47	70	30	-30	+40	+17
Підключення до електромереж	41	139	140	-98	-1	-99
Реєстрація власності	97	64	61	+33	+3	+36
Кредитування	13	17	19	-4	-2	-6
Захист інвесторів	127	87	88	+40	-1	-1
Оподаткування	164	106	107	+58	-1	-87
Міжнародна торгівля	148	109	109	+39	-	+39
Забезпечення виконання контрактів	45	98	98	-53	-	-53
Відновлення платоспроможності	162	141	141	+21	-	+21

Україна у 2016 році в рейтинговій оцінці за Індексом економічної свободи посіла 162 місце з поміж 178 країн світу і визнана країна з невиліною економікою – Індекс української економічної свободи становить 46,8 балів із 100 можливих.

Інформаційні джерела:

1. Paying taxes. 2017. URL: <http://www.doingbusiness.org/~media/WBG/DoingBusiness/Documents/Special-Reports/Paying-Taxes-2017.pdf>.
2. Paying taxes. 2016. URL: https://www.pwc.com/gx/en/paying-taxes/pdf/pwc_paying_taxes_2018_full_report.pdf.
3. Paying Taxes 2017: ключевые страны региона сдают позиции. URL: <http://rescue.org.ru/ru/news/analytics/5549-paying-taxes-2017-klyuchevye-strany-regiona-sdayut-pozitsii/>.
4. Doing Business in Ukraine. URL: <https://openknowledge.worldbank.org/handle/10986/20987>.